

30.1.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1, Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9), lisäkokous 17.1.-kokouksessa käsittelemättä jääneistä asioista

Aika: Torstai 30.1.2025 klo 13:00-14:15

Paikka: Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Olli Ojala, Esko Hyvärinen, Hanna-Leena Keskinen, Turo Hjerpe (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (varapj), Jouni Tammi, Antti Parjanne, Antti Leinonen, varajäsen Ville Schildt (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen (Suomen ympäristökeskus), Pauliina Louhi, varajäsen Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Niklas Björkqvist (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), varajäsen Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), Mats Godenhielm (Syke), sihteerit Aija Kukkala, Marita Arvela (Suomen ympäristökeskus) ja Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus)

Poissa: Janne Pitkänen (maa- ja metsätalousministeriö), varajäsen Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), varajäsen Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), varajäsen Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), varajäsen Mari Annala (Suomen ympäristökeskus), Jarkko Nurmi, varajäsen Mari Lyly (Suomen riistakeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:01 ja totesi, että tämä on välikokous, jossa käsitellään edellisestä kokouksesta käsittelemättä jääneitä asioita. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen (17.1.2025) pöytäkirjan hyväksyminen

Kokouksen 2 (17.1.2025) pöytäkirja katsotaan vielä seuraavassa kokouksessa, koska yksi jäsen toivoi lisättäväksi pöytäkirjaan muutamia edellisessä kokouksessa antamia kommentteja. Lisäksi ehdotettiin seuraava korjaus kohtaan 1: "SOVA-lain mukaisen ympäristöarvioinnin" sijasta tulee olla *suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)*.

3. Esiselvitykset (mm. EUBI-hankkeen esittely) (Aija Kukkala)

Aija Kukkala esitteli Syken EUBI (EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen toimeenpanon ja ennallistamissuunnitelman laatimisen tukeminen) -hanketta, joka jatkuu ennallistamissuunnitelman valmistelun ajan (Liite 1). Hanke tuottaa esiselvityksiä, jotka liittyvät erityisesti ennallistamisasetuksen artiklan 4 lajeihin ja luontotyypeihin, mutta samalla hanke linkittyy kiinteästi meneillään olevaan suojelutasoarviointiin.

Luontodirektiivin 68 Suomessa esiintyvää luontotyyppiä ovat hankkeen keskiössä, mutta vastauksia kaikkiin ennallistamisasetuksesta nouseviin tarpeisiin (mitä? missä? miten?) ei saada yksin tämän hankkeen kautta. EUBI-hankkeen esiselvitykset liittyvät direktiiviluontotyyppien suotuisten viitealojen (FRA) ja hyvän tilan määrittämiseen (kaikista näistä luontotyypeistä työselosteet parhaillaan tekeillä), ennallistamisasetuksen tarpeista nousseiden tietotarpeiden tukemiseen sekä myös lajien elinympäristöjen riittävän laadun ja määrän selvittämiseen ja virtavesiin (artikla 9). Virtavesien osalta tuotetaan mm. paikkatietotyökalu noususteiden tunnistamiseen. Esitystä seuranneessa keskustelussa tarkennettiin, että esityksessä mainittu paikkatietotyökalu auttaa etsimään, missä padot ovat, ei tunnistamaan ovatko ne este.

Kukkala korosti, että EUBI-hankkeen lisäksi tarvitaan muitakin tekijöitä ja toimijoita ennallistamisasetuksen tietotarpeisiin ennallistamissuunnitelman laatimiseen artiklan 4 ja 9 osalta ja siksi tiedonvaihto ja yhteistyö eri

tekijöiden välillä on tärkeää. Kukkala viittasi esityksessään hankeikkunasta löytyvään ympäristöministeriön esitykseen esiselvityksistä (linkki löytyy Kukkalan esityksestä).

Todettiin, että EUBI-hanke on erittäin merkittävä tiedon lähde ennallistamissuunnitelman valmistelussa. Keskusteltiin alkavasta maa- ja metsätalousministeriön rahoittamasta hankkeesta, jota tulee koordinoimaan Luonnonvarakeskus ja jossa mukana ovat Tapio ja myös Syke. Hanke keskittyy neljään laaja-alaiseen talousmetsissä esiintyviin metsäluontotyyppisiin (borealiset metsät, harjumetsät, puustoiset suot ja borealiset lehdot). Sen lähestymiskulma näiden luontotyyppien hyvän tilan määrittelyyn on erilainen kuin EUBI-hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on kehittää indikaattoreita ja minimiraja-arvoja, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi luontotyyppien kartoituksessa, seurannassa ja metsänkäsittelymenetelmien kehittämisessä. EUBI-hankkeen tuottamat työselosteet luontotyyppien hyvän tilan määrittämiseen ovat tämän alkavan hankkeen pohjana. Muistutettiin, että Syken asiantuntijoiden, jotka ovat valmistelleet työselosteet, on hyvä olla mukana myös uudessa hankkeessa.

Teemaryhmä keskusteli luontotyyppien määritelmistä ennallistamisvelvoitteiden näkökulmasta. Tuotiin esille, että direktiiviluontotyyppien määritelmät luontotyyppioppaassa ovat kuvailevia, ja ne kehitettiin aikanaan suojelualueverkoston muodostamista varten. Ennallistamisasetuksen myötä keskeiseen rooliin nousee luontotyyppien paikantaminen ja niiden tilan tunnistaminen myös suojelualueiden ulkopuolisilla alueilla. Tämä edellyttää kuvailevien määritelmien jäsentämistä esimerkiksi indikaattoreiden ja niiden raja-arvojen avulla.

Todettiin, että luontotyypeistä käytettävissä oleva tieto on hyvin heterogeenistä ja tietopuutteet ovat suuria. Tämän vuoksi pystymme hahmottamaan vasta työn edetessä, millaisia toimia eri luontotyyppien tilan parantamiseksi on mahdollista suunnitella.

4. Viestintäsuunnitelma ja sidosryhmien osallistaminen

Mikko Kuusinen antoi tilannekatsauksen suunnitelmista sidosryhmien osallistamiseen. Konsulttina toimiva MDI valmistelee teemaryhmän tueksi suunnitelman tähän tarkoitukseen. Yleinen, koko hanketta koskeva osallistamissuunnitelma on jo viime syksyltä. Projektiryhmä ja MDI ovat keskustelleet eilen mm. miten osallistaminen tulisi tehdä ja millä aikataululla ja tämä keskustelu jatkuu edelleen. Asia tuodaan aikanaan teemaryhmän keskusteluun. Teemaryhmä 1:llä on laaja sidosryhmä ja tämä tulee näkymään myös toimintatapaskaalassa hankkeen eri vaiheissa. Esimerkiksi ennen kesälomaa on tulossa suurelle yleisölle kohdennettu webinaari (vastaava kuin ennallistamissuunnitelman kick-off webinaari marraskuussa 2024). Muita osallistamistapoja tullaan pohtimaan. Alkuvaihe on erityisen tärkeä, jotta sidosryhmillä on mahdollisuus tuoda valmistelun käyttöön ajatuksiaan jo alkuvaiheessa. Hankkeen lopussa tulee osallistamisen loppuvaihe eli lausuntovaihe.

Mikko Kuusinen totesi, että hankkeella on koko hanketta koskeva viestintäsuunnitelma, josta löytyvät ydinviestit. Ko. suunnitelma ohjaa myös teemaryhmä 1:n viestintätöitä.

Tuotiin esille, että SOVA-suunnitelman aloittamisvaiheen kuuleminen tulee olemaan maaliskuun alussa. Siinä tuodaan esille, miten vaikutuksia arvioidaan ja miten hankkeeseen pääsee osallistumaan; SOVA-prosessi ja osallistamisprosessi ovat toisiinsa linkittyneitä. Muistutettiin, että suunnitellut osallistamistapahtumat eivät saa olla liian suuria ja että teemaryhmän pitää itse tunnistaa osallistamistavat kuten myös eri teemaryhmien väliset linkit. Tässä todettiin, että koska teemaryhmä 1:n ydintehtävä on luontotyyppien tilan parantamiseen tähtäävät toimet, pyritään tuomaan mm. Metsä- ja maatalousryhmien kanssa keskusteltaessa esiin toimenpiteiden synergiat kokonaisuuden kannalta.

Puheenjohtaja muistutti, että viestintä- ja sidosryhmäasioihin voidaan palata jokaisessa kokouksessa.

5. Muut asiat

Todettiin, että ylimääräisiä kokouksia tullaan tarvitsemaan jatkossakin, sillä käsiteltäviä asioita on paljon. Laajempi keskustelu jokiesteistä siirtyy keväälle aiemmasta suunnitelmasta poiketen. Puheenjohtaja tiedotti,

että ennallistamissuunnitelman EU-formaattia ei ole vielä hyväksytty EU:n tasolla, valtioneuvoston päätöksen pohja on odotettavissa kevään aikana ja että luontotyyppiryhmien käsittely aloitetaan metsäluontotyypeistä.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 4.2. ja asialista löytyy kokousmateriaalikansista.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:52.

Liitteet:

Liite 1 Esiselvitykset ja EUBI-hanke_.pdf